

Po powrocie do domu

Powrót do zalanego domu wiąże się z wieloma niebezpieczeństwami: nieznanym jest stan konstrukcji budynku, nie wiadomo, czy nie zostały uszkodzone instalacje, szczególnie elektryczne i gazowe, groźne dla człowieka jest również bakteriologiczne skażenie domu. Aby nie powodować zagrożenia dla zdrowia mieszkańców i niepotrzebnych, wtórnych strat, ważny jest sposób i właściwa kolejność postępowania przy usuwaniu skutków powodzi.

Ograniczanie zdrowotnych skutków powodzi

Należy pamiętać, że przeżycia związane z powodzią są przyczyną silnego stresu, a likwidacja skutków psychologicznych może trwać znacznie dłużej, niż odbudowa czy remont domu.

Poszkodowani przez powódź powinni przestrzegać następujących zasad:

- rozmawiać o swoim samopoczuciu i samopoczuciu innych członków rodziny. Zwrócić uwagę, czy szczególnie u dzieci, nie występują objawy stresu (koszmary nocne, depresja) – w razie potrzeby poprosić Ośrodek Pomocy Społecznej o kontakt z psychologiem,
- sporządzić listę prac do wykonania i trzymać się harmonogramu. Nie wykonywać kilku prac równocześnie,
- nie przemęczać się i dobrze się odżywiać.

Należy pamiętać, że zwierzęta domowe też są ofiarami powodzi, być może będą wymagały wizyty u weterynarza.

Przygotowanie do powrotu

Przed powrotem do domu, oprócz podstawowych rzeczy, takich jak żywność, woda, odzież, oświetlenie, należy zabrać ze sobą: ubranie ochronne (rękawiczki, maski, gumowe obuwie), przybory i sprzęt do sprzątania (wiadra, miednice, szczotki, szmaty, worki na śmieci, sznury do suszenia itp.), środki do czyszczenia nie zawierające amoniaku (połączone opary amoniaku i chloru zawartego w środkach odkażających są szkodliwe), środki odkażające oraz aparat fotograficzny. Dokumentacja fotograficzna będzie niezbędna np. do ubiegania się o odszkodowanie z tytułu powodzi!

Sprawdzenie domu

Przed wejściem do domu należy zorientować się, czy nie ma zagrożenia ze strony instalacji elektrycznej i gazowej. Jeżeli nie udało się wyłączyć dopływu gazu i prądu przed opuszczeniem domu, należy to zrobić zaraz po powrocie zachowując ostrożność i zasady bezpieczeństwa. Jeśli instalacja gazowa uległa uszkodzeniu (wyczuwalny zapach gazu), natychmiast wezwij pogotowie gazowe. Nie dotykaj samemu instalacji elektrycznej, jeśli w domu znajduje się jeszcze woda lub przewody są wilgotne. W razie jakichkolwiek wątpliwości, co do stanu konstrukcji budynku konieczna będzie ocena rzeczoznawcy. W szczególności należy sprawdzić, czy nie ma pęknięć i odkształceń grożących zawaleniem. Nie należy również wypompowywać wody z piwnic, jeśli poziom wód gruntowych nie opadł poniżej ich poziomu – może to spowodować naruszenie fundamentów.

Sprawdzenia wymaga także instalacja wodociągowa i kanalizacyjna.

Wstępne oszacowanie strat

Jeśli mieszkanie lub gospodarstwo jest ubezpieczone, najlepiej zaraz po wejściu do domu sporządzić dokumentację fotograficzną lub filmową i zgłosić szkody do towarzystwa ubezpieczeniowego. Jeśli powódź była duża, może się okazać, że rzeczoznawca dotrze już po zlikwidowaniu części szkód i nie uzna ich bez dokumentacji fotograficznej. Z kolei opóźnianie prac porządkowych pociąga za sobą kolejne straty. W przypadku rozpoczęcia prac porządkowych i remontowych należy pamiętać o zbieraniu rachunków za zleczone usługi.

Szybkie oszacowanie własnych strat ważne jest również z tego powodu, że władze samorządowe starają się udzielać pomocy powodzianom, a wysokość strat jest kryterium rozdziału tej pomocy i darów. Udzielaniem wszelkiej pomocy mieszkańcom zajmują się gminne ośrodki pomocy społecznej.

Zapobieganie chorobom

Tereny dotknięte powodzią zagrożone są epidemiami chorób przewodu pokarmowego (czerwonką, dudem brzuszny, salmonellozami, wirusowym zapaleniem wątroby), szerzającymi się drogą pokarmową poprzez zakażoną wodę i żywność oraz z powodu nie przestrzegania podstawowych zasad higieny.

Aby uniknąć zakażenia należy:

- odkażać wodę przeznaczoną do celów spożywczych, do mycia warzyw i owoców oraz do mycia zębów,
- nie spożywać produktów, które zostały zalane w czasie powodzi, nawet szczelnie zamkniętych, nie spożywać produktów niewiadomego pochodzenia. Nie uszkodzone konserwy spożywać tylko w razie konieczności, po uprzednim zdezynfekowaniu puszek,
- rygorystycznie przestrzegać zasad higieny,
- poddać się szczepieniom ochronnym,
- w przypadku zaburzeń jelitowych i stanów gorączkowych bezzwłocznie zgłosić się do lekarza.

Odkazanie wody pitnej

Do celów pitnych najlepiej używać wody butelkowanej lub dowożonej beczkowozami. Wodę można też odkażać przez gotowanie lub zastosowanie specjalnych preparatów, na przykład roztworu chloraminy lub, dostępnego w aptekach, PRESEPT-u.

Odkazanie wody do celów spożywczych i higienicznych wykonuje się roztworem chloraminy (1 łyżka stołowa na litr wody). 1 łyżkę tak sporządzonego roztworu wlać do wiadra (10 l) dezynfekowanej wody, wymieszać i pozostawić na 30 minut (użycie większego stężenia chloraminy może spowodować poparzenia błon śluzowych).

Należy jednak pamiętać, że odkazanie nie usuwa z wody zanieczyszczeń chemicznych. Niektóre z nich (azotany) mogą wywoływać niebezpieczną dla życia niemowląt sinicę, dlatego niemowlęta i kobiety ciężarne powinny pić tylko wodę przebadaną!

Odkazanie studni

Czysta woda potrzebna jest nie tylko do celów spożywczych i higienicznych, ale również do sprzątnięcia po powodzi, dlatego najszybciej, jak to możliwe należy przystąpić do czyszczenia studni (jeśli gospodarstwo nie jest podłączone do wodociągu). Preparaty do dezynfekcji dostarcza SANEPID (zwykle poprzez wójtów i sołtysów).

Przed przystąpieniem do dezynfekcji studni kopanej należy wypompować z niej wodę, wybrać szlam i kilkudziesięciocentymetrową warstwę piasku, następnie wypełnić dno studni nową warstwą piasku lub żwiru (ok. 10 cm), oczyścić i zdezynfekować cembrowinę (2 płaskie łyżeczki wapna chlorowanego na wiadro wody) oraz zabetonować ubytki i szpary. Należy zastosować odpowiednie dawki środka odkażającego.

średnica studni (cm)	wapno chlorowane (proszek) na każdy metr głębokości wody	chloramina (proszek) na każdy metr głębokości wody
80	150 g – 1 szklanka	165 g
90	200 g – 1 szklanka i ćwierć	220 g
100	250 g – półtorej szklanki	270 g
120	350 g – 2 szklanki i ćwierć	380 g

Środek dezynfekcyjny rozpuścić w wiadrze z wodą, wlać do studni i zamieszać. Po 24 godzinach wybierać wodę, aż do zaniku zapachu chloru. Po wykonaniu odkażania studnia powinna zostać przebadana przez stację sanitarno-epidemiologiczną.

Studnie wiercone najczęściej oczyszcza się przez długotrwałe pompowanie.

Dezynfekcja domu i sprzętów

Wody powodziowe są skażone bakteriologicznie, więc wszystko co się z nimi zetknęło, również jest skażone. Dlatego pierwszym krokiem przy likwidowaniu skutków powodzi powinno być jak najszybsze usunięcie osadów i mułu oraz odkażenie powierzchni budynków i wszystkich przedmiotów, które zostały zalane. Jeżeli w pomieszczeniach znajduje się jeszcze woda, należy ją również zdezynfekować.

Przed odkażaniem należy wynieść z budynku wszystkie przedmioty i sprzęty. Przedmioty, których nie da się uratować, na przykład meble tapicerowane, materace, koce oraz wszystkie elementy wykończenia, takie jak wykładziny, boazerie, podłogi drewniane należy bezwzględnie wyrzucić. Niektóre rzeczy, nie zawierające elementów z tworzyw sztucznych np. drewniane, można spalić, a produkty żywnościowe najlepiej głęboko zakopać.

Na ogół, warto ratować tylko bardzo cenne przedmioty, takie jak antyki, obrazy, tkaniny ozdobne – najlepiej oddać je to specjalnego punktu usługowego. Ważne dokumenty i książki można wysuszyć, pod warunkiem, że zrobi się to natychmiast. Jeżeli nie jest to możliwe, można tymczasowo przechować je w zamrażarce.

Zastosowanie środków dezynfekcyjnych

- ściany, podłogi, meble – 3% chloramina, 5% wapno chlorowane
- pościel, ubrania – 3% chloramina
- WC – 5% chloramina, 5% wapno chlorowane, 5% podchloryn sodowy
- ulice – 5% chloramina, 5% wapno chlorowane

Sporządzenie roztworów:

- 5% chloramina – 50 dkg chloraminy/10 l wody
- 3% chloramina – 30 dkg chloraminy/10 l wody
- 5% podchloryn sodowy – 0,5 l stężonego podchlorynu /10 l wody

- 5% wapno chlorowane – 0,5 kg wapna chlorowanego/10 l wody (łyżka stołowa zawiera 20 g, a szklanka 150 g wapna)

Chlor jest środkiem trującym. Przy dezynfekowaniu preparatami z jego zawartością należy zachować środki ostrożności – pracować w rękawicach i masce, chronić oczy, dobrze wentylować pomieszczenia. Po 24 godzinach dezynfekowane miejsca zmyć ciepłą, nie skażoną wodą, a jeśli nie ma takiej możliwości, wodę należy wcześniej przegotować.

Dezynfekowanie przedmiotów gospodarstwa domowego

Naczynia i sztućce umyć i co najmniej 15 minut gotować pod przykryciem w wodzie z dodatkiem sody (1-2 łyżki/l). Większe naczynia kilkakrotnie wyparzyć wrzącą wodą. Naczynia kuchenne można też wyprażyć w piekarniku przez 2 godziny w temperaturze 160°C.

Bieliznę pościelową i ubrania najlepiej wygotować, lub wyprać, co najmniej dwukrotnie, w temperaturze 60°C. Niektóre tkaniny można wymoczyć w roztworze chloru. Po praniu wszystko wyprasować.

Osuszanie budynków

Osuszanie budynków zwłaszcza po zalaniu znacznej ich części jest pracą trudną, wymagającą fachowego sprzętu i obecności sprawdzonych specjalistów. Usuwanie skutków powodzi na własną rękę lub skorzystanie z usług nierzetelnej firmy może przynieść więcej strat niż zysków.

Przed osuszaniem należy dokonać oceny stanu budynku i jego elementów oraz stopnia zawilgocenia, usunąć wszystkie elementy drewniane i wykładziny oraz skuć tynki 0,5 m powyżej poziomu, do którego sięgała woda. Trzeba sprawdzić, czy wewnątrz ścian i stropów nie znajduje się jeszcze woda, jeśli tak, to należy wykuć otwory odwadniające (co 1 m). Koniecznie trzeba usunąć ze ścian zamoczone izolacje termiczne, a spod podłóg zasypki.

Lekko zawilgocone pomieszczenia można osuszać poprzez otwarcie okien i drzwi. Należy jednak pamiętać, że skuteczność tej metody zależy od warunków panujących na zewnątrz. Z zalecanych metod osuszania można wymienić metodę mikrofalową, absorpcyjną i termoiniekcji. Warunkiem powodzenia osuszania, niezależnie od zastosowanej metody, jest wykonanie izolacji przeciwwilgociowej, usunięcie wszystkich źródeł wilgoci oraz ciągłe wentylowanie osuszanych pomieszczeń.

Odgrzybianie

Grzyby domowe i pleśniowe powodują między innymi alergie i astmę. Aby nie dopuścić do ich rozwoju, po powodzi należy budynek odgrzybić, a elementy drewniane zaimpregnować przy pomocy specjalnych preparatów, zwracając uwagę przy ich doborze na szkodliwość dla ludzi i zwierząt. Miejsca zagrzybione należy dokładnie oczyścić i posmarować dwu-, trzykrotnie preparatem grzybobójczym. Usunięte grzyby spalić lub zakopać.